

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četertleta 1 glđ. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 25. mal. serp. 1873.

List 30.

sv. katoliška Cerkev mati vedam.

(Spisal ranjki bogoslovec J. Bregar.)

Veliko se dandanes sanjari in pisari o tako zvani absolutni vedi, o vedi, ktera se ne zmeni ne za Boga ne za božje razodenje, ampak tava po poti, ktero kaže po grehu otemnjeni človeški um. To je tista veda, ktera skuša bistrourmno opravičiti človeške strasti in slabosti, hoče bogoklétno pahniti večnega Boga z njegovega večnega prestola, in grešnega pa toliko bolj napihnjenega človeka pa nanj posaditi! To je tista veda, ktera je skotila v svojem naročji vertoglave hipoteze sedanjega časa, hipoteze, ktere žugajo podreti vse socialne in verske razmere; hipoteze, ktere z vso silo butajo ob skalo sv. Petra in hočejo pozitivno keršanstvo popolnoma potrebiti z zemlje, potem pa jo spremeniti v jamo razbojnikov. Kaj ne, častiti poslušavci, žalosten napredek toliko hvalisanega 19. stoletja. Take vede sv. mati katoliška Cerkev ne more podpirati in gojiti, temuč obsodila jo je, kajti ona žuga (ne s temeljnostjo, ampak s svojo puhlostjo) podkopati temelj keršanstva, ga tako popolnoma uničiti, svet pa z novim paganstvom osrečiti. Zato vpijejo židovski in prostomavtarski časopisi, brezverski profesorji in učenjaki z divjim krikom kakor nekđaj judje nad našim Odrešenikom: „Proč s katoliško Cerkvijo in njenim vidnim poglavarjem, ona preganja vede, zatira prosto raziskovanje in mišljenje, ona je vpeljala na sramoto človeškemu umu „index“, v katerem zaznamlja izdelke „učenih“ mož kot prepovedane. Ona preganja „učenjake“, le odprite zgodovino in poglejte, kaj nam pripoveduje o Galileju, Koperniku in drugih“. — Verno prebira take spise v časopisih le po verhu izobraženi „filister“ in misli v svoji kratkovidnosti, da je vse gola resnica, kar mu umazani pisač trobi; stermé poslušá neizkušena mladina na šolskih klopéh bistrourmnega psevdoučenjaka, ki hudobno vsaja v mlado serce sovraštvo in stud do lastne matere sv. katoliške Cerkve. Od tod si lahko razlagamo na prvi pogled res čudno prikazen sedanjega časa, da namreč izobraženi katoličanje mislijo, da sv. Cerkev temoto in vraže med ljudstvom razširja, da je sploh sovražna vsem vedam.

Premislimo to reč nekoliko bolj natanko. Odprimo zgodovino in poglejmo, kaj ona pravi k temu. Prepričali se bomo, da je sv. katoliška Cerkev mati prave vede, da ona svoje hčerke nikakor ne more preganjati, ampak je vedno skerbela in še skerbi z materinsko ljubeznijo zanjo. —

Temna noč je pokrivala revno zemljo; v temoti paganstva je zdihoval človeški rod. Ali prikaže se nebeško solnce, Jezus Kristus, hitro zgine gosta črna

tema, in beli dan zasije vesoljni zemlji. Naroči svojim učencem „euntes docete omnes gentes“, povelje, ktero so oni in njih nasledniki zvesto spolnovali, kajti v kratkem času so k Jezusu pristopili vsi narodi. Perva skerb je bila oznanovalec sv. vere ljudstvo podučiti v prvi in naj potrebniji vedi, v vedi od Boga in od dolžnosti do njega, pozneje pa so tudi ustanovili šole in viša izobraževališča.

Ko je rimsko cesarstvo propadlo, so se divji in neolikani narodi razlili čez rimske pokrajine; gerdo so ravnali z izdelki človeškega uma, bodi si umetniškimi bodi znanstvenimi. Spomnim le na divje Vandale, kako grozovito in nečloveško so ropali po stolnici vsega sveta, po Rimu. Komaj zgine oni naval, že prideró zopet drugi in še huje razsajajo ko prvi. Ako človek to premišljuje, nehoté se mu vrine misel, svet brez sv. katoliške Cerkve bi bil zašel zopet v najstrašnejše barbarstvo in divjaštvo. Ali ona se oberne z materno ljubeznijo do do teh neomikanih narodov, jih uči spoznavati pravega Boga in tako postavi temelj pravi omiki in vedi. Vstanovi samostane, kteri se smejo po pravici primerjati svetlim zvezdam, ki v temni noči svojo milo svetlobo razširjajo in kažejo popotniku pot v domovino. Pobožni menihi so zvesto služili Bogu, bili vsi goreči v ljubezni do bližnjega, skerbili pa so tudi za vede z veliko pridnostjo. Vstanovili so samostanske šole, v kterih se je podučevalo v raznih tedaj znanih vednostih. Brali in razlagali so stare latinske in gerške klasike, kar je bilo v nravnem in družih ozirih primernege; po noči pa so pridno prepisovali knjige verskega, ali pa tudi svetnega obsega. Tako so se rešili pogina stari latinski in gerški klasiki, ktere modérno poganstvo tako brezmerno ceni in jih više stavi kakor sv. pismo. Učenjaki se pulijo za posamesne besede, pa še celo za čerke, zraven pa junaško udrihajo po sv. Cerkvi in njenih napravah, kadar koli morejo priložnost k temu s kljuge sneti, dasiravno jim je ona rešila te zaklade. Ali ni to gerda nehvaležnost? Kdo, vprašam, je rešil pogina vednosti in umetnije starih? Kdo je divja ljudstva vzdignil iz paganstva in barbarstva? Kdo je vstanovil prve šole? Kdo je v teh šolah učil? Gotovo ne sedanji plitvi lažiliberalizem, ne prostomavtarski psevdoučenjaki, tudi ne umazani časnikarski pisarji; to je storila edino le sv. katoliška Cerkev in njeni zvesti služabniki, kteri tej brezbožni derhali tako presedajo. — Ali ne smemo tedaj sv. katoliške Cerkve po pravici imenovati matere vede in omike. —

V tistem času, ko se je sv. vera naj lepše razširjevala po Evropi, nastalo je v izhodu, kakor je znano, mohamedanstvo. Poglejmo, kako je to delalo za omiko in razširjanje ved. Zgodovina pripoveduje o vojskovedu Amru, premagovalcu Egipta, kako ljubeznjivo je rav-

nal s Aleksandrijsko knjigarno. Sodil je tako-le o njej: „Ali je že vse v koranu, kar je v teh knjigah, ali pa ne. Ako je vse v koranu, so nepotrebne, ako pa ni, so pa škodljive; tedaj na vsaki način v ogenj ž njimi!“ In res, velikansko Aleksandrijsko knjigarno so sožgali fanatični mohamedani. Pravijo, da so več dni s knjigami kopališča grelji. Koliko spominkov iz stare zgodovine, koliko pesnikov, koliko filozofičnih izdelkov se je tako zgubilo! Kdaj je sv. Cerkev tako sodila? Vendar sedanje novopaganstvo bi raji vidilo svet mohamedanski, nego keršanski. Mohamedani se tudi dandanes ne morejo ponašati z napredki v vedi in umetnji; ljudstva, ktera tare turško-mohamedansko robstvo, so popolnoma neolikana, in lejte čudo, za sedanji brezverski svet nerazumljivo: Katoliški misijonarji se trudijo v teh krajih zasejati seme prave omike, vstanoviti keršanske šole, v katerih bi se nevedno ljudstvo podučevalo. Ali tedaj res katoliška Cerkev in njeni služabniki temóto sejejo?

Ali pojdemo dalje. Rekel sem, da so se že v prvi dobi keršanstva vstanovile samostanske in stolne šole. Iz teh šol so nastale vseučiliša, akoravno se iz prava niso vse vede razlagale na enem kraju. Cerkev je tedaj vstanovila vseučiliša; tega se prepričamo, ako pogledamo njih vstanovna pisma, ki so ali od papežev, ali od cesarjev (cum privilegiis pontificiis et caesareis).

Papeži so vstanovitev vseučilišč veselo pozdravljali in jih gorko priporočali. Ne morem si kaj, da pristavim izrek Pija II, ki pravi: „Veda je biser, ki dela človeka Bogu podobnega in ga vodi k spoznanju skrivnosti, pomaga učenim, in povzdigne nizko rojenega k največji časti; ako se druge reči delijo, zginejo; le veda rase zmiraj bolj in bolj, če se razširja“. Cerkev je tedaj vstanovila tudi viši učiliša.

Cerkev pa ni samo šol vstanovila in umotvore starih rešila pogina, temuč ona je dalje z materno ljubeznijo skerbela zanje in še zdaj skerbi. Rimski papeži so pod svoje posebno varstvo vzeli vseučiliša in so jih z raznimi pravicami obdarili. Imena slavnih pervakov sv. Cerkve se svetijo tudi med učenimi v vsih časih. Z eno besedo, ni je vede, za katero bi ne bili tudi katoliški redovniki in svetni duhovni delali. Vendar nimam namena naštevati posameznih imén, razlagati, koliko so storili v novejšem času oo. jezuiti v raznih vedah; obernimo se le še nekoliko na sedanji čas in pogledjmo, kako se godi z vedo, odkar se je obernila od sv. katoliške Cerkve. Ozrimo se naj prvo na vseučiliša. Vidili smo, da je sv. Cerkev vstanovila te koristne naprave; zato pa se je tudi v vsej notranji napravi vseučilišni odseval cerkveni duh. Visoko izobraženi in učeni možje, kateri so tukaj učili, so bili terdno prepričani, da pravi napredek v vedi doseči je mogoče le na cerkvenih tléh; spoznali so, da je keršanstvo Božje kraljestvo na zemlji, da je Kristus svoji Cerkvi dal oblast čuti in varovati njegov božji nauk; zatoraj so bili pa tudi sv. Cerkvi zvesto vdani. Profesorji so v vedni zvezi s Cerkvijo učili, ne le samo bogoslovski, ampak tudi drugi, sploh so učitelji in poslušavci cerkvene zakone zvesto spolnovali. — Ali v novejšem času se je žalibog vse spremenilo. Vseučiliša niso več zavod za vede v keršanskem zmislu; postala so, smem reči, prav velik del gojiša materializma in ateizma. Hitro se odpravlja iz vseučiliš vse, kar spominja na keršansko preteklost, vlada poganski duh, na kolenih so pred „večno materijo“, ne molji pa se večni Bog. Né učijo več toliko katoliški profesorji, kolikor se šopirijo prostomavtarski ateisti, ki mladino uče vedé zlorabiti v pogubo katoliški Cerkvi in keršanstvu sploh. Da tako početje ne ostane brez hudih nasledkov, je gotovo. Kdor ne verjame, naj se prepriča sam; priložnosti mu ne bo

manjkalo. Vidil bo s strahom, da mnogim mladim gospodom, ki prihajajo iz vseučiliš je keršanstvo „ein überwundener Standpunkt“. — Žalostno, pa resnično. —

Poglejmo naše srednje šole. Tudi tukaj se nam ne odpre vselej vesel pogled. Ali se uč tukaj sama veda? Ali se ne maha dostikrat zraven tudi po sv. Cerkvi in njenih služabnikih? Ali se ne vsajajo posebno pri branji gerških in latinskih klasikov v mlado serce nazori, kateri so pozitivnemu keršanstvu popolnoma nasprotni? Taka in enaka vprašanja se vrivajo človeku v glavo, ko občuje z mladenčem, ki se v teh šolah izobražuje. Rekel bi skoraj, da srednje šole veliko obétajo, ali malo dajo.

Žalosten zares je rezultat učenega raziskovanja v 19. stoletji. Ali to stanje naj pri nas budi upanje na boljšo prihodnost. Sivi oblaki, ki vročega, soparnega poletnega dneva obnebje pokrivajo, človeka ne strašijo, akoravno nevihto napovedujejo, ker vé, da po hudi uri toliko bolj prijazno zopet milo solnce ogreva zemljo, da potem zopet vsa narava na novo oživi in se zbudi, da nevihta očisti okuženi zrak, da se potem človek čuti veliko bolj olajšanega. Tako tudi temni oblaki pogubljivega materializma naznanjajo nevihto, ktera bo človeštvo očistila, da potem solnce večne resnice toliko bolj jasno posije v človeško serce in jih zopet pripelje na pravo pot. Misleči človek je prisiljen odgovarjati kužljivemu materializmu: Kako, dve tisuč lét se je človeštvo trudilo in potilo, da najde resnico v veri in vedi; zdaj ko je toliko lét preteklo, bi zopet spoznalo, da je pa vse to prazno in ničevno, češ, da tako imenovana „veda“ to zahteva! Je li res pravo, kar je učil Epikur, da je slast edina sreča za človeka? Je li res, da človek ni drugega, kakor govoreča žival brez višega namena? O ne, odgovarja človeški um; o ne, kliče zgodovina; o ne, resno govori večni Bog po svojem razodenju in svoji sveti Cerkvi.

Pa kje je rešitev za zgubljeno déte? Edino le v sv. katoliški Cerkvi. Nazaj tedaj k svoji pravi materi! Nazaj zopet na pozitivno stališe! Le pod zastavo sv. Križa je pravi napredek, je prava sreča za človeštvo. Kdor to zastavo zapusti, je zgubljen, zastonj je vse prizadetje najti resnico drugej, kakor v sveti katoliški Cerkvi, ktera visoko povzdiga zastavo sv. Križa zoper zastavo laži in krivice peklenskih vrat. Zmagala bo gotovo, sej ji je Kristus obljubil, „da je peklenke vrata ne bodo premagale“. —

V Ljubljani v dan sv. Gregorja, 12. sušca 1873.

Marija v Suši v fari Zaliloški na Gorenskem.

Ako greš iz Železnikov na Gorenskem proti Zalemu logu in prideš čez pokriti Suški most, zagledaš ob desni strani ceste nad sterma pečino prijazno cerkvico z malim turnčkom. To je cerkvica ali kapela Marije Device (Lavretanske) v Suši, ne le bližnji okolici, ampak tudi daljnišim znana božja pot. Ta kapela je stala še poprej kakor farna cerkev na Zalem logu, ki je zdaj stara 130 let; njena podružna kapela v Suši pa utegne biti stara kakih 160 let, ali malo več. Dokler tukaj še ceste ni bilo, so ljudje le memo kapele hodili in tvorili. Mati Božja, kakor pobožno izročilo pripoveduje, si je sama izvolila ta kraj v svoje češenje in malo kapelico v svoje stanovanje, da bi ondi pobožnim častivcem od Boga milosti prosila in delila. Kopal je nek Zaliložan, ki je imel ondi laz, na tistem mestu, in pokaže se mu pri kopanju nenavadna podobica Marije Lavretanske. Nató so ondi narpoprej

znamnje napravili, pozneje pa imenovana kapelica Mariji v čast. Tista podobica pa se je še do današnjega dne ohranila; pred nekaj leti so mi jo častite nune v Loki v ličen okvir ali rom djale, lepo ozaljšale, in okrog nje svetinj pripela, — da jo zdaj, ko je poprej za altarčkom skrita bila, vsak lahko vidi in počasti.

V oménjeni cerkvi se ob delavnikih prav velikrat daritev sv. maše opravlja po posebnih namenih, obljubah in potrebah iz vsih bližnjih in nekaj tudi daljnjih duhovnij. Da jih je že brez števila veliko, katerim je Marija v Suši v mnogoterih zadevah, v smertnih nevarnostih za ljudi in živino, v boleznih, v stiskah in težavah, sploh v dušnih in telesnih potrebah zaželeno pomoč izprosila: to spričujejo obljubne table ondi oběšene — to spričuje mnogo ljudi, ki so to sami skušili — tega sem prepričan tudi jaz, ki sem skozi vse leta tukaj velikrat imel daritev sv. maše po storjeni obljubi opraviti v zahvalo za dodeljeno pomoč ali dobroto. To zaupanje in prepričanje naklóni ljudí, da včasih tudi v procesijah iz bližnjih in tudi nekterih daljnjih krajev v očitnih potrebah v Sušo in potem še na Zali log priromajo. Prazniško duhovno opravilo je po navadi vsako leto v prvo nedeljo po veliki noči ali na belo nedeljo v Suši. Ljudstva je polno po griču okoli kapelice. Nar večji praznik in slovesnost v tej kapelici se pa obhaja v sopraznik Marijnega Obiskovanja (2. malega serpana). Ta dan pridejo Leskovčani in Novačani z gospodoma duhovnoma k Materi Božji v Sušo, kjer je po navadi več svetih maš; potem gredo vsi v procesiji združeni med prepevanjem Lavretanskih litanij proti farni cerkvi na Zali log, kjer jim pridejo Zaliložani s cerkvenimi banderci ter s svojim duhovnim pastirjem naproti, in jih pospremijo v domačo farno cerkev, kjer je potem slovesno duhovno opravilo z izpostavljenim Sv. R. Telesom, dvojnimi blagoslovom in pridigo vred.

Pod ranjkim gosp. Luk. Mravlje-tom, tadanjim župnikom, je bila kapelica v Suši s plóšicami pokrita. Moj sprednik gosp. Lovre Pintar jo je dal od zunaj in znotraj lepo očediti in pobeliti, deloma pa vmes zeleno in môdro (plavo) pobarvati, da je dobila prijazniše lice. Za njim smo altarček obnovili, zvezdo s križem na turnčku prezlatili, ter lopo opázili in nekoliko popravili. Toda vse to so le malo terpeče in neznatne malenkosti proti delu in potrebi, ki se ondi kaže. Ne samo ob dveh velikih shodih, ampak tudi ob navadnih sópraznikih in drugih priložnostih, ko je ondi sv. maša in pride kaj več ljudi, je kapelica premajhna in pretesna, da včasih še v dežji ljudje morajo zunaj biti. Neprilíčno je tudi, da še za kristije (ali žagrada) ni, in se mašnik mora pred altarjem napravljati. Posebno težavno pa je v Suši opravilo s pridigo, ker se zavolj tesnobe v cerkvi mora zunaj pridigovati in tudi darovanje (ali ofer) zunaj cerkvice na vetru imeti. — Mem vsega tega je vsa ondotna zidava in naprava že slaba. Obókano (véljvano) je samo nad altarčkom, ves drugi strop po cerkvi je lesén, ter le ometan in pobeljen. Turnček je tudi lesén z napol že strohljenimi stebriči; samo deske s plošicami odkrite in zadelane (da se lesenina ne vidi) ga še kviško deržé, in v njem sta dva zvonca ne večí kot dva lonca. Sploh je vsa lesenina že prav slaba. Vse to razodeva potrebo velike poprave in razšire. Toda kakor koli bi se sedanja tesna kapelica popravljati, daljšati, dozidovati in razširjati hotla, bi se nič líčnega in primernega ne móгло storiti; zato kaže vse to le potreba nove, srednje, primerne cerkve. Že moj gosp. sprednik je bil za kapelico prostor nekoliko poravnovati začel, nekoliko smo ga pa že potem pripravili in poravnali; malo bo treba

še roba izstreliti in grive za kapelo odkopati, pa bo za primerno novo cerkev prostora dosti.

Potreba je zdaj, da se polagoma k temu priprave delajo. Ker je pa k temu narpervo apnenica potrebna, in je to delo posebno težavno; zato sem želel, da bi se z apnenico za novo cerkev v Suši začetek storil. To leto so se farmani priprave za apnenico lotili, in to delo dobro in srečno dognali. Kdor tukajšne okolišine pozná in vé, kakšna težava je po Davških hribih za apnenico derva in kole sekati in pahati, potem vlačiti in skupaj voziti — kakšna težava, ondi kamnje zato streljati in lomiti in skupaj spravljati — kakšna težava, ven iz Davče po taki gerdi in hudi poti, potem apno sem voziti: kdor to vé, bode toliko bolj číslal ljudi, ki so vse prav dobro speljali — in da nobenega ni, ki bi se pri tem ne bil nič vdeležil. In zdaj — hvala Bogu in pridnim farmanom — že imamo za imenovani namen 800 centov apna, in sicer 250 centov v Suši zadej za kapelico, da bo prav pri rokah; 250 centov ga je pod Sušo pri cesti, do 150 centov spet na drugem kraju proti Suši, drugo pa domá pri farni cerkvi. S tem je pot načéta in prva stopinja storjena za novo in primérno cerkev Matere Božje v Suši. Posihmal naj se bo v tem nadaljevalo, da se bo kamnje, pesek, opéka, in kar je k temu potrebnega, polagoma pripravljalo.

Pri vsem tem pa je še posebno treba zadosti denarne zaloge; kolikor pred se je kaj prida nabere, toliko préd se bo móгло zidanje začeti; na tem zdaj stoji vse. Ravno v tej zadevi je pa zdaj še prav velika težava. Fara je majhna, komaj 600 duš šteje; ravno zato, ker je majhna, jo pa za take dela že delo dosti hudo stane in zadene, zatorej se ne more in ne smé še za denarne doneske veliko pritiskati. Rea, da se tudi v kupo v Suši po nekoliko dobí in tudi pri dvojnem vsakoletnem shodu nekaj nabere; pa to je le malo in nikakor ne zadostuje za tako novo cerkveno zidanje, in to toliko manj, ker je v naši Suši le mala božja pot, le v tukajšni okolici znana in sem ter tje obiskovana. — Železnikarji kot bližnji sosedje so že od nekdanj radi pogostoma in s posebnim zaupanjem k Mariji v Sušo hodili; nadjati se je torej, ko se bo ondi nova cerkev začela zidati, da bodo po svoji móči tudi k temu radi kaj dali in pomagali. Zdaj imajo sicer s svojo lastno farno cerkvijo dosti opraviti; pa sej se v Suši ta čas še ne bode zidalo, dokler železniška cerkev sv. Antona ni dodelana, ki bo pa, kakor je upati, letos in drugo leto po večem zgotovljena. Že zdaj pa vse spoštovane in blagosérčne gospode železniške rojake duhovskega in neduhovskega stanú, ki se ne le v naši škofiji, ampak tudi po drugih škofijah in deželah znajdejo, prav vljudno prosim, naj bi za zidanje cerkve v Suši blagovolili po svoji premožnosti mi darov pošiljati, da bi se za to zidanje že zdaj denarna zaloga nabirala in z obrestmi množila do tistega časa, ko se bo to delo začelo. Darov v ta namen pa prosim tudi druge sosedje in okoličane tega kraja duhovne in neduhovne, tudi vse svoje kjerkoli bivajoče ljube znanke, tovarše in prijatle, sploh vse častivce Matere Božje. Ljuba „Danica“ šteje med tistimi, ki jo čítajo ali berejo, mnogo iskrenih in pobožnih častivcev in častivk Marijnih, ki v njeno čast radi kaj storé in darujejo in zlasti k zidanju take cerkve Mariji posvečene, radi pripomorejo; naj bi se pač kateri dobrotno spomnili tudi cerkvice naše ljube Gospé, Device, Matere Marije v Suši s kakim radovoljnim darom, ki naj bi ga poslali ali naravnost meni podpisanemu na Zali log (Post Eisern), ali pa po čast. vrednístvu „Zg. Danice“, kakor je komu drago, ali bolj priročno in pripravno. (Konec nasl.)

Dopisi

med rimskim in cesarsko-francoskim dvorom pod Napoleonom I. l. 1808.

Opomba kardinala državnega tajnika Gabrielli-a do francoskega opravnika Lefebvre-a.

Ta opomba (9.) obravnava Napoleonovo tirjatev, da naj sv. Oče stopi v zvezo z italijanskimi vladarji, kakor je bil francoski minister Champagny naznanil kardinalu Capraru s svojo opombo 3. aprila. Kardinal pravi:

Pazno prečitavši in premislivši to opombo so sv. Oče državnemu tajniku kardinalu Gabriellu zapovedali, da naj Vam naznani Njih misli o vsih točkah une opombe.

Oziroma na omenjeno glavno točko so sv. Oče z žalostjo previdili, da tudi zadnji predlog za napadno in brambino zvezo je spremljan z žuganjem, ako ne pristopijo, da se jim bo časno vladarstvo vzelo.

Ako bi človeški oziri nagibali djanje Njih Svetosti, bili bi precej v začetku odjenjali volji Nj. veličanstva in se ne izpostavili tolikemu trpljenju in britkostim; toda pri sv. Očetu določuje le misel na Njih dolžnosti in na Njih vést. Kakor jih je to poprej zadrževalo, da niso zvezi pristopili, tako jih zadržuje tudi sadaj, da ne sprejmejo ponujene napadne in brambine zveze, ktera je od une sicer razločna po imenu, po svoji lastnji pa ne izločuje nobenega vladarja, s katerim bi se po okolislinah časa ne utegnili v vojsko zaplesti. Njih Svetost previdijo, da ta točka Njih stan shujšuje, ne da bi ga zboljševala. V členih, ki so bili predloženi kardinalu de Bajanne-u, se je svetovala zveza zoper nejevernike in Angleže. V omenjenem primerljeju se govori v splošnih besedah, in akoravno se nobeno ljudstvo za sovražnika ne imenuje, se vender tudi nobena vlada in noben narod ne izločuje iz primérleja, da utegne biti. Ako tedaj Njih Svetost s svojo vestjo niso mogli strinjati une federacije, zamorejo ravno tako malo sprejeti le-to zvezo.

Sw. Oče bi s to zvezo mógli sprejeti ne le dolžnosti za brambo (odboj), ampak tudi za napad. Služabnik Bogá mirú bi bil s tim postavljen v vedni vojskini stan, vesoljni Oče bi se vzdigoval zoper svoje lastne sinove, in poglavar sv. vere bi se postavil v nevarnost, da se njegove duhovne razmére s tistimi katoliškimi vladami pretergajo, zoper ktere bi zveza móгла sovražno delati.

In kako bi mógli Njih Svetost svoj lastni značaj tako zlo zatajiti in svoje lastnosti žertvovati, ne da bi si v očéh Gospodovih tiste škodljivosti pripisovali, ktere bi za vero od tod izvirale?

Sw. Oče, kakor so že večkrat opomnili, imajo razločno od družih vladarjev dvojno čast, naj višega cerkvenega poglavarja in pa časnega vladarja; toraj zavoljo le-té posledaje ne morejo sprejeti nobene zaveze, ktera bi bila v nasprotji z uno prešnjo imenitniši službo in s sv. vero, kteri so poglavar, pospeševalec in bramba.

Sw. Oče torej ne morejo delati napadne in odbojne zveze, ktera bi jih po terdni in stalni zistemi v sovraštvo spravila z vsimi tistimi oblastmi, kterim bi Nj. veličanstvo za dobro spoznalo z vojsko protiti, ker italijanske države, ktere so to dobo navezane na Njih veličanstvo, se vdeleževanju vsih teh vojsk nikoli ne bojo mogle odtegniti; Njih Svetost bi se toraj valed te zveze morali z unimi skleniti. Ta zveza bi se za sv. Očeta začela ta trenutek, in sicer zoper ktereга koli katoliškega vladarja, zoper ktereга bi se morali vojskovati brez vzroka.

Morali bi naslednjič vojskovati se zoper vse tiste katoliške ali nekatoliške oblasti, ktere bi iz kakoršnega koli vzroka s kterim koli italijanskim vladarjem prišle v sovraštvo. In tako bi na mirno gospostvo svojih držav navajeni poglavar vse Cerkve neprevidoma bil primoran se orožiti in biti bojniki, da sovražnike napada in tuje države brani.

Ta zavezljivost preveč nasprotuje svetim dolžnostim papeževim in je preveč škodljiva blagru cv. vere, kabor da bi jo sv. Oče mógli sprejeti.

Dalje štejejo sv. Oče to čisto za neresnično, da s tim, ako ne sprejmejo zveze za napad in odboj, naznanijo sklep, da nočejo s cesarjem ne pomirjenja ne mirú, in da mu toraj vojsko napovejo.

Kako se more verjeti, da bi bili sv. Oče zmožni tacih misel, ko so tako dolgo terpeli naj bolj sovražljivo ravnanje itd.

Bog je priča čistih namenov Njih Svetosti, in svet bo sodil, če so kdaj storili tako nespametno osnovo. Sej ravno iz naj bolj gorkih željá za poravnavo in ohranjenje mirú z Nj. veličanstvom so sv. Oče v opombi preteklega mesca prosenca vse privolili, kar koli so mógli.

Toda Nj. veličanstvo, ne zadovoljno s prijenljivostmi, kolikor se z značajem Njih Svetosti strinjajo, neupogljivoma tiši in zahteva od Njih to, kar ni mogoče, ker s pretvezo, da Italijo v miru ohrani, Jih hoče zavozljati v vojsko, v vedno in stiskajočo vojsko.

Dalje dokazuje pismo, da Italiji se ni nič bati za to, ako sv. Oče k zvezi ne pristopijo. Potem pravi kardinal:

Ako se Njegovo veličanstvo (Napoleon), kakor je žugalo, hoče polastiti papeške zemlje, ki so jo več kot deset stoletij spoštovali nar mogočniši vladarji, in prekucniti njeno vlado; sv. Oče tega ropa ne more ubraniti, in bojo v britkosti svojega serca le zadolženje objokovali, s kterim se Njegovo veličanstvo obteži pred Bogom, v čigar brambo zaupajo Oče...

V zavednosti, da si te nezreče niso nakopali z nespametjo, termo in zaslepljenostjo (kakor je Napoleon očital. Gl. popr. pismo), ampak zarad tega, ker so hotli ohraniti samosvojno gospostvo, ktero morajo nepoškodovano zapustiti naslednikom, kakor so ga sprejeli; le da bi za blagor sv. vere tako neogibno potrebno vesoljno edinost z vsimi poglavarji ohranili in svojim svetim dolžnostim zvesti ostali: v tej zavednosti se bojo tolažili z besedami božjega učenika: Blagor jim, kteri zavoljo pravice preganjanje terpé.

Oziroma na člen, ki se tiče preganjanja kardinalov, Njih Svetost niso potrebno cenili preiskovati načela njih podložniške dolžnosti v sproženih pritožbah. Brez ozira na prostost, ki jo narodovsko pravo priznava vsakemu človeku, da smé živeti pod tistim obnebjem, ki mu je nar bolj po volji; brez ozira na novo podložniško dolžnost, ki vstaja iz velikoletnega prebivanja, Njih Svetost le samo to opomnijo, da izvirno podložništvo se ne more staviti nad svete dolžnosti in imenitno lastnost, da so svetovalci papeževi v duhovskih rečéh, kar kardinali sprejemši škerlatnik prevzamejo po prisegi do Cerkve Božje, da jih ne more kdo več iztergati iz Njih naročja.

Kar se tiče prenehanja poročnikovih oblasti in njegov odhod, so mógli Njih Svetost prej vse drugo pričakovati, kakor pa vzroke, ki se prilastujejo v opombi Champagny-a.

Sw. Oče ponavljajo še enkrat. Po tem ko so poskusili vse pota, da bi Njih veličanstvo zavernili k Njegovim poprešnjim mislim do sv. Prestola, in da bi za-

rad deželnega pomočka proti tolikim verskim novotam se dogovorili; potem ko so toliko časa z nepretresljivo poterpežljivostjo in pohlevnostjo prestali toliko krivic in žaljenj, in vidili, da vse pritožbe zoper sovražljivo početje francoske vojašine so zastonj; potem ko so poniževanje svoje sužnosti mirno terpeli, in vidili, da uro za uro rastejo preziranja, krivice in prederznosti: so z neizrečeno serčno britkostjo dolžnost spolnili, svojega poročnika nazaj poklicali, da bi saj pred svetom razkropili lažnjivo in pohujšljivo misel, kakor da bi v tako ostudno dogodbo natihoma privolili.

Pri tem poklicanju samein, pri čemur Njih Svetost niso mogli na noben določen čas misliti, so neprenehoma imeli ozir ljubezni do Nj. veličanstva, ker odhod papeževega namestovalca so izročili cesarju in prepustili čisto njegovi volji. Zadosti bi bilo, da bi bilo Nj. veličanstvo sprejelo pravično zahtevo, da naj se Rim oprosti (Francozov) in bi bilo zadovoljno s prijateljivostmi, ktere se strinjajo z dolžnostmi sv. Očeta; tako bi poročnik, po prejetem povelji, dela svoje službe ne bil pretergal.

Ali Njegovo veličanstvo se je skazalo neupogljivo, in raji kakor da bi bilo odjenjalo, je dopustilo, da naj neha poročništvo in papežev poslanec odide. Niso tedaj Njih Svetost napovedali cesarju vojske s pogojnim odpoklicanjem Svojega poročnika; cesar jo hoče Njih Svetosti napovedati, in ne dosti, da jo napoveduje Njih časni oblasti, žuga v Njih duhovni oblasti postaviti ločilno steno med francoskimi katoličani in papežem, ker v opombi g. Champagny-a je napovedano, da z umaknjenjem pooblastil g. kardinala poročnika se galikanska cerkev verne k čistosti svojega nauka.

Kardinal nadalje zaterjuje, da sv. Oče zaupajo v vdanost francoskega duhovstva do rimskega prestola, da ostane stanovitno pri pravih načelih in si ne bode prilastovalo pravic, ki jih nima in imeti ne more, ter ne bode z ločenjem od središa katoliške edinosti vzrokovo razkolništva. Potem ponavlja med drugim, kako je bil papež zoper vso pravico oropan držav Benevent in Ponte Corvo, kako nezmerne stroške je imel za francoske kerdela, ki so mu vzele okrajine in glavno mesto, segle skoraj v vse njegove poglavarake pravice, mu silovito pregnale toliko izverstnih udov njegove države itd. Njih Svetost pa so hudo z dobrim povračevali in pri tem ostali, da so se pri cesarji pritoževali, pred altarjem pa solze prelivali in Boga prosili, naj se ljudstva usmili, veliko moč cesarjevo oberne k dobrim sklepom, in ne dopusti, da bi se zgubila in odtergala dedina sv. Petra, ktero je Božja previdnost dala poglavarju katoliške cerkve v verski prid.

Njih Svetost se nočejo čisto vsega upanja še znebiti, da bo cesar nasvete sovražnikov sv. Stola zavergel in se povernil k poprejšni prijaznosti.

Poslednjič pravi: Ako bi se to pričakovanje po skrivnih Božjih sklepih ne poterdilo, in bi cesar brez ozira na svojo slavo, brez poslušanja pravice hotel svoje žuganje doveršiti, ter bi cerkveno državo z ropom vzel: Njih Svetost tega sicer ne bojo mogli odverniti, slovesno pa naznanijo, da tako prisvojenje ne bode privojskovanje, ampak nar silovitiši in čez vse neslišano priropanje (usurpacija).

„V takem primerljeju se bodo sv. Oče v globokem češenju sklepov Božjih tolažili z mislijo, da Bog je vikši Gospod čez vse, in da vse odjenja njegovi božji volji, kadar se od Njega določeni čas spolnjenju bliža“.

Te poslednje besede vélikega Pija VII naj si živo v spomin vtisnejo vsi, kateri imajo tako čeruo dušo, da

opravičujejo tudi sedanji rop, ki se je doveršil nad Pijem IX in se ga veselé. Ako morebiti vi liberalci dvomite, da se bode od Boga določeni čas sužnosti Pija IX in sv. Cerkve koncu bližal in približal; pa ne dvomimo mi katoličani, verni otroci Kristusovega namestnika! Bomo vidili, kdo ima prav.

Protestant protestantom in laški-katoličanom.

Protestanška „Kreuzzeitung“ v Berlinu napoveduje, da liberalizem bode pokopal nemško cesarstvo. Govori besede, ki imajo tehten nauk tudi za Slovence posebej in za Avstrijance sploh. Meni, da gotovo se bode Francija maševala o svojem času in tiste maševalne vojske bi se bili Nemci lahko ognili, ako bi zmagujoči materializem (malikovanje persti in blaga) ne bil odtergal Franciji Alzacije in Lorene in s tim vsekal rane francoskemu narodu, ki se ne bo nikoli zacelila. Francija ne bo pričela vojske brez zaveznika. Ta zaveznik pa je nemški notranji razpor. Franciji čez vse doželen, in ta razpor ima začetek in živež v sovraštvu liberalizma zoper vero. Liberalizem dalje je zbudil sam sebi naj hujšega neprijatla v svoji lastni deželi, ker je odtergal od zvestobe do kralja toliko podložnikov, ki vedó, da po svoji vesti morajo bolj pokorni biti Bogu, kakor pa ljudém. Francija, kakor je znati, je poslednjič tudi spoznala, da njena kraljeva velikost je zastavljena na to, da je katoliška, da njena prava moč je v brambi Cerkvinih korist. (Naši „mladi“ pa bi radi Slovenijo postavili z brezverskim programom!) Ona (Francija), pravi dalje omenjeni list, se povrača k svojim toliko stoletnim tradicijam, in ob enem si pridobiva sočutje katoliškega sveta. Verni katoličani, in teh ji več kot se misli, bodo v svoji vesoljni skupnosti Franciji zavezniki; tudi še nemški katoličani se bojo ozirali proti tistemu narodu, ki bode zavetoval njih vero in njih bo-gočastje, in pa branil koristi njihove Cerkve“.

„In s kakošno pravico pa liberalizem smešno dela katoliško verovanje (praša dalje protestanški list)? Ako so v tej cerkvi šege, od nas za presoje štete, ali bi bile mar bližej resnice panteistiške in materialistiške brezglavnosti liberalcev? Nista mar panteizem (vseboštvo) in liberalizem (prostomišljaštvo) vse bolj sovražna državi in nevarna za družbinstvo, kakor pa mirne procesije katoličanov“?

„Kaj pač niso vse govorili, kako nevarna je dogma papeške nezmotljivosti (nad katero je tudi „Narod“ že kaki kol zlomil) za svetne vlade? In lej, tri leta so pretekle, odkar je ta verska resnica oklicana, in ne vidimo, da bi bila prekucnila tudi le eno samo vlado, ali da bi bila iskala tudi le eno samo državo Cerkvi podvreči. Vse to (vpitje Bizmarkovo in družih liberaluhov, n. pr. Tagblattovo) ni bilo drugo razun slepilska komedija. Treba jim je bilo, kar si bodi iz terte izviti, da so napovedali Cerkvi vojsko, in lotili so se nove dogme; dobro so pa vedili od druge strani, da ta dogma je bila tako malo žaljiva, kakor una o neomadežnem Spočetji“.

„Ni pa tako z nauki v prid socializma, ki so jih liberalci med nas vpeljali. Le tá je razdjanje držav in in razrušenje družbinstva, pa se noče spoznati. Vidijo reso v očesu svojega brata, ne vidijo pa bruna, ki ga imajo v svojem lastnem očesu“.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Odboj. — Slepništvo borsarsko in bankarsko sega tako globoko v vstavoverski živelj, da

žuga tudi sedanje ministerstvo spodnesti, kar se v časnikih pogosto obravnava. Tako imenovani „trésak“ je bil v prvo udaril v verhove „verfassungstreuerkega“ poslopja, sadaj jim je jel spodkopovati tudi temelje, kakor dokazuje „Vaterland“. Ti ljudje se na Boga in njegovo pomoč niso zanašali, njegovo sv. Cerkev so odrivali, kjer koli so mogli; ves njih zaup je bil denar, moderna svoboda za nje same, pa olika brez verske podloge; „tresk“ jim je denar odpihnil in tako je šlo vse njih „naj boljše blago“ po Donovi.

To je tista truhla podstava, na katero hočejo tudi slovenski na „pol-vstavoverci“ Slovenijo in slovensko srečo zidati. Naša dežela je skoz in skoz katoliška in z enim dubom stoji za vero, za sv. katoliško Cerkev. Kar neprevidoma pa, ko se je jela razklicevati „konfesionalnost“ — brezverstvo, so se prikazali neki ljudje, ki jih nihče ni klical, ki hočejo tudi naše vse skozi verno ljudstvo na brezverski podlagi izobraževati, in da bi se prave liberalce kazali, so geslo z vero zapustili in skovali brezversko. Prézajo pred drugim zlasti na slovensko šolsko mladino. V „Slov. Nar.“ št. 165 se bere celo oklic do študentov srednjih šol, da naj vendar obdelujejo na počitnicah naše ljudstvo za namene teh novih aposteljnov. Grajal je undan zbor katoliške družbe počenjanje „Narodovo“ in njegovega „Tednika“. Svarila je katol.-politiška družba katoliški narod pred branjem teh in taci listov. Zato „Narod“ šunta študente, da naj „Danico“ na kmetih odrivajo, kjer jo dosežejo, razširjajo pa „Narod“ in „Sočo“.

Svesti smo si pa, da sinovi naših katoliških staršev niso še tako propadli, da bi „narodovcem“ hotli služiti za težake v odrivanji katoliških listov, razširjanji razpora in veri nasprotnih načel po naši deželi. Kakošen bi moral že mladenec biti, da bi razširjal časnik, ki duhovstvo naše pita za „zapadnim (romanskim) fanatizmom“; — časnik, kterega vsa politika na Avstrijskem, na Laškem, Švicarskem, Francoskem itd. je zoper katoliško reč, zoper Pija IX, zoper katoliško duhovstvo, ki je za brezverske pogrebe na Francoskem in mu je ondotno vladino katoliško djanje v tej reči „klerikalna demonstracija“! da molčimo o mnogem drugem, s čimur je jel med naš narod ljuliko trositi. In zdaj, ko vidi, da ga vse zapuša, se obrača do šolske mladine, naj bi mu ona pomagala. So pa mar slovenski starši sinove zato v šolo dali in imajo toliko stroškov z njimi — jih zato katoliške naprave in nar. boljši katoličani po mestih podpirajo, da bi po kmetih za laži-liberalizem propagando delali, sami sebe, svoje deržine in deželo pomagali v nesrečo gnati? Je mar tako hujskanje naše dobre mladine spodbudljaj staršem, da bi sinove dajali v viši šole, ki se že tako vsako leto bolj spraznujejo? Ali ne skazi se dosti nar. boljših mladenčev, ki staršem in svojem v smertno žalost na kol staknejo in je zgubljeno vse njih upanje, vsa prihodnost za dušo in telo?

Olika brez verske podlage je ena naj nesrečniših misel psevdoliberalizma, in kakor se vsemu sedanjemu počenjanju brez Boga odpira strahovito brezdno; tako se odpira še naj strahovitiše brezdno péhanju, ki hoče narod brez Boga gojiti in povzdigovati. Sad tega se živo kaže na Laškem, kjer so skor vse šole prazne, odkar se brezvarstvo v njih šopiri, in tako se praznijo drugod toliko bolj, kolikor bolj prostomišljaštvo vanje sili. — Ko je te dni „Politik“ gorke resnice drobila „Narodu“, da razpor trosi med narodom njemu v kvar, je zaropotal „Narod“ po svoji navadi, kakor da bi se ga kdo bal, in hotel je z novimi vertoglavnostmi svoje napačnosti opravičevati. V št. 164 piše med drugim: „Naj narodnost, slovanstva (?) in Slovenijo vrag vzame, če ni vse to rimsko in papeško“ govori Ulaga in Jeran pri nas. — Iz „elegentnega“ Narodovega zloga bodo čast.

bralci brez truda presodili, če ni kje „Narod“ sam tega skoval, kar Daničinemu vredniku pritakuje...*)

Na „levite“ v Politiki „Narod“ zahtava pri nas „medsobno toleranco“; to bi bilo blezo tako, da bi mi katoličani lepo roke križem držali in molčali, ko bi on med verske Slovence „brezversko“ in „zoperversko“ seme sejalo.

Pravi, da „se vera kot pištola postavlja na persi tam, kjer je treba ni“. — Njemu, kakor se vidi, je nikjer ni treba, ko je še v programu ne terpi in se mu na deržavnem zboru nepotrebna zdi. Slovenskemu narodu se pa ravno tudi v teh dveh krajih prav potrebna zdi. Kdor n. pr. v „Narodu“ brez spoštovanja pometa z verskimi rečmi, p. s „spovedjo“, s „postom“, tudi v deržavnem zboru ne bo menda dosti bolje delal za naše cerkvene zadeve, ako se bodo zoperverske postave, kakor se žuga, od konfesionalnih vstavovercev vsilovale. In od človeka, ki naredbe sv. Cerkve berska med zastarano ropotijo, češ, da niso več sposobne v veliki luči 19. stoletja, od tacega moža verni slovenski narod tudi za svojo narodnost ne bode z veseljem pomoči pričakoval, po besedah: „Timeo Danaos et dona ferentes“. To se pravi: Mrazi me pred „Narodom“, če mi tudi v zobéh „narodnost“ nese, ker mi z ravno tistimi zobmi verske svetinje grize.

V predčerašnjem listu št. 167 je „Narod“ zašel celo v bogoslovje; njemu je blezo to dogma, ako kaki papež jezuite postavi ali odpravi; zakaj on berska z „nezmotljivostjo“ pri Klemenu XIV, ki je bil odpravil jezuite, in pri Piju VII, ki jih je bil zopet pozdravil. „Si tacuisses, philosophus mansisses“. — Od tod se tudi vidi, koliko veljajo besede dopisovalčeve, da so bile jezuitske pridige „jako pohujšljive“. Marsikomu je v cerkvi vse pohujšljivo, on sam pa po časnikih ali drugod nespodobno klafá. Kar se tiče pripovedi o dveh sestrah, ne moremo govoriti, dokler reči ne zveemo; to pa je gotovo, da je tudi Tagbl. več enacih dogodb pripovedoval, ki so v resnici bile vse drugačne.

— **Cerkveno slovstvo.** „Bibliothek der Kirchenväter. Auswabl der vorzüglichsten patristischen Werke...“, ki se na svitlo dajejo v Kempen-u v Kösel-novi zalogi pod nadvostvom dr. Val. Thalhofer-ja, bogoslov. prof. v Monakovem itd. — To prelepo delo je dospelo do 70. zvezčiča. V poslednjih so posnetki iz Ireneja (zoper krivoverce), Gregorija Vel. (dvogovori), Theofila, Hieronima (razne, silo podučljive pisma), Atanazija (zoper Arijeane). (Naročuje se pri g. O. Kleru; cena nizka.) Naj postavimo tukaj nekoliko iz podučljivih dvogovorov Gregorija Vélikega:

47. Pravični so včasih po posebnih razodenjih v smertni uri oserčevani. Zgledi tega.

Gregorij. Včasih poterjuje vsegamogočni Bog duše boječih poprej z razodenji, da se o smerti ne bojé. Tako je živel z menoj v samostanu brat, po imenu Anton, ki je vsak dan z mnogimi solzami zdihoval po veselji nebeške domovine. Kadar je z vso gorečnostjo in živim hrepenenjem premišljeval besede sv. pisma, pri tem ni iskal vednostnih besednih razlaganj, ampak solz in kesanja, ter si je s tim duha spodbudoval in vnemal, da naj na stran spravi, kar je nizkega, in se s premiš-

*) Ne dá se tajiti, da je „Narod“ čudno „originalni list“. Naučil se je iz „Tagblatta“ zabavljati čez Rim in papeža, čez jezuite; posebno pa se je naučil od njega rabiti besedo „pobožen“; zakaj njemu je vse „pobožno“, kar mu je zoperno: „pobožne“ so mu „Novice“, „pobožen“ kan. Kosar, „Danica“ mu je tolikrat „pobožna“, „pobožen“ pa mu je postal celo tudi minister „Stremajer, odkar ne pritiska le samo katehetov, škofov itd., temuč je tudi po Bobiesovcih malo oplazil. Ali ni to originalnost, da je kaj? —

ljevanjem povzdiguje v prebivališa nebeške domačije. Le temu je bilo rečeno v nočni prikazni: „Bodi pripravljen, in ker je Gospod zapovedal, izseli se!“ Rekaši, da nima popotnine, zasliši zdajci odgovor: „Kar se tiče tvojih grehov, so ti odpušeni“. Ker, slišavši to prvi pot, se je silno bal in obupoval, je bil v drugi noči opominjan z ravno tistimi besedami. Pet dni potem se ga je lotila merzlica, in umerl je, v tem ko so vsi bratje molili in se jokali.

Drug brat v ravno tistem samostanu se je imenoval Mersul in je veliko prejekal in premolil; psalmanje mu skor nikoli ni umolknilo v ustih, razun jedo-čemu ali spijočemu. Le-tá je vidil v neki nočni prikazni, da se je krona iz belih cvetic spustila mu na glavo. Kmalu nato je zbolel in umerl v velikem miru in dušni radosti. Čez štirinajst lét si Peter, sedanji prednik tega samostana, hoče pokopališe dati vravnati vstrič njegovega groba, kar se vlje, kakor on terdi, taki ljubeznjiv duh iz unega groba, kakor bi bile zedinjene cvetlične dišave vse. Iz tega se je jasno razodelo, kako resnično je bilo, kar je v tisti nočni prikazni vidil.

V ravno tistem samostanu je živel neki Janez, mladeneč posebnih zmožnosti, čigar um in ponižnost, pohlevnost in resnoba so deleč presegale njegove leta. Le-ta zbolil in dospel do umiranja, kar se mu v nočni prikazni prikaže starček, ki se ga s čepičem dotakne in reče: „Vstani, ker za to boleznijo sadaj ne boš umerl. Bodi pa pripravljen, zakaj dolgo časa tukaj ne boš imel opraviti“. Akoravno so bili zdravniki že nad njim obupali, je bil nevtegoma zdrav in se je zopet vterdil. Pravil je, kar je vidil, in dostal je stanoviten dve leti v službi Božji, kakor sem djal, tako posebno, da je to presegalo njegovo natorno starost. Pred tretjim letom pa je umerl eden bratov in pokopali smo ga na samostanskem pokopališu; kadar smo bili že vsi šli s pokopališa, je bil tam še uni Janez, kakor je sam bled in derhteč pripovedoval, in umerli brat ga je iz groba zaklical. To je dokazala tudi njegova kmali sledeča smert. Zakaj čez deset dni ga je stresla merzlica, in rešen je bil telesa.

Peter. Rad bi bil podučen, če je na to kaj šteti, kar kdo vidi v nočnih prikaznih. (To pride prihodnjic.)

— **Z jezuitovsko rečjo** — kako stoji? mnogi skerbno oprašujejo. Naj prej je vediti, da v poganjanji za ohranitev častitih oo. jezuitov v deželi je po vsi deželi taka edinost, da to dela čast vsim rojakom. Le en glas je povsod, da očetje niso ne gledé na premoženje in zdravje, kakor so jih dolžili, in ne v kakem drugem oziru nevarni, ampak ravno nasprotno je resnica, namreč: da so prav posebno koristni za deželo. Toraj se je od mnogih strani storilo, kar koli je bilo moč, da se v deželi ohranijo.

Milostni in prečastitljivi škof so toraj do ministerstva pisali in obširno pojasnili, da duhovstvo in ljudstvo jih želi v deželi imeti. Katoliška družba za Kranjsko se je obernila do apostoljskega poročnika, kakor namestovalca poglavarja katoliške vere na Dunaj in je vse okolišine, zlasti tudi od juridiške strani natanko pojasnila, ter ga prosila, da naj vse stori, kar je njemu moč, da se reč v deželi ohrani. Katoliško-politiško društvo v Ljubljani je v prav čversti prošnji do slavn. ministerstva naj prvo od pravne strani pojasnilo, da jezuiti ne morejo preganani biti, ako še kaj velja moška beseda, ki jo c. k. namestnik katoliškemu škofu dá; potlej pa je skazalo, da ravno nasproti temu, česar so jezuiti toženi, da so namreč škodljivi premoženju in zdravju, so oni ravno za gospodarstvo in zdravje naj koristniši, ker po njih misijonih se je spreobrnilo in se spreobrača in poboljša — veliko lenuhov,

zapravljivcev, pijancev, krivičnikov, ki so s svojim življenjem premoženju in zdravju naj škodljivši in silo nevarni za deželo itd. Dalje je došlo že pred več dnevi šestdeset pričevanj od raznih srenjskih odborov in občin, koder so jezuiti misijone obhajali, in te s enim glasom pričajo, da po misijonih niso terpeli nobene škode v telesnem ali duhovnem oziru, in da se nobeni neredi zgodili niso. Podpisani so na njih župani s srenjskimi odbori in gg. župniki. Ljubljanski mestni župan p. n. gosp. Karol Dežman je št.-Peterskemu gosp. fajmoštru ustmeno poterdil enako spričevanje.

Omenjene spričevanja so poslana preč. gosp. provincijalu jezuitovskemu o. Emil. Bülov-u v porabo, ter bode z njimi lahko overgel pritožbe, ki se od liberalne strani vzdigujejo zoper djanje teh častitih oo. na Kranjskem. — Spričevanja enake pa še prihajajo.

Iz tega častiti čitatelji vidijo, da se je v potenje resnice in v brambo nedolžnosti vse storilo in se dela, kar je moč, in vsled tega se smemo zanašati, da pravična reč najde brambo pred slavnim ministerstvom in pred stolom Njih apostoljskega veličanstva.

— **V blagi spomin in molitev** znana gospá Frančiška Šupevec čč. gg. duhovnom, prijatlom in znanecem priporočuje svojo ljubljeno hčer Antonijo, ki je 18. jul. po dolgi bolezni v 34. letu svojega življenja, previdena s ss. zakramenti, v Gospodu zaspala. Bog ji daj večni mir! —

V Lavantinski škofiji je v t. l. 10,363 birmancev Zakrament sv. birme prejel. —

Razgled po svetu.

Laško. Velikrat so bili po Laškem hudi potresi, ki so delali tudi veliko škodo in razdjanje. Nič vredni liberalci take strahovitosti v naravi tako razlagajo, kakor bi Stvarnik vse narave pri tem ne imel čisto nič opraviti. Papeži so bili vselej druge misli. Klicali so keršanskemu ljudstvu, da naj se poboljša ter vtolaži jezo Božjo, in ob enem so skazovali usmiljenje poškodovanim ljudem in krajem. L. 1703 v potresu je bil Klemen XI razpisal sveto leto in vse je hitelo k sv. Petru. Sama rožnovenska bratovšina je štela 15.000 ljudi. Mestna gosposka je peš prišla in starašina je pričel litanije, kar bi dan danes javaline storil PIANCIANI, pravi „Unità“. Toda takrat so po Laškem potresi pokočali trideset tisuč ljudi, in v Rimu ne enega ne.

Laška vlada je od 26. oktobra 1867 do konca júnija 1873 prodala za veliko več kot tri sto milijonov lir cerkvenega premoženja! In pri tej strahoviti pogoltnjeni tatvini vendar nič nima kakor le stergani papir. (Cenjenega namr. za 418,514,296, in prodanega za 324,311,778 lir.) Take tatvine in rope pa liberalni časniki znajo tako lepšati, kakor bi bilo to „narodno“ delo; kajti liberalci so ravnopravni — lažniki.

Potresi so bili une dni v Rimu, v Frozinonu in v Neapelnu. —

— S težkim tradom so stlačili in stesali novo laško mininsterstvo. Predsednik je kaj poseben mož, Marko Minghetti, ki je 10. sušca 1848 v Kvirinalu prisegel papežu Piju IX s kardinalom Antonelli-em vred; 10. jul. 1873 pa je prisegel v Florenciji Viktor-Emanuelu z Viskonti-Venostam. Taki so možje liberaluhi nove dobe; danes priseže papežu, jutri Antikristu; danes domorodstvu, jutri Juda-Iškarjotu. Kjer ni vere, tam ni nič zanesljivega.

Španjsko. Svet se ni hotel zmodriti pri grozovitostih, ki so jih liberaluhi in rudečkarji počenja li v Parizu; morebiti se bo zmodril sadaj, ko še strašnejše počenjajo po Španjskem. Svet mora s kervavimi gla-

vami sam skusiti, kam se pride, ako se namesto hudo-delnikov nedolžni redovniki terpinčijo in preganjajo; potlej še le se bode morebiti streznila omamljiva liberalna politika.

Naznanila iz Španjskega so namreč dan na dan strašnejši. V Barceloni se cerkve s političnimi nesagami oskrnujejo. V Kartageni, Sevilli, Kadiksu se godé ostudne razdevanje in rogovilstva. Naj strašneje je v fabriškem mestu Alkoju. Jetniki so se mestne hiše polastili; alkadi-u (županu in sodniku), srenjskim možem in 19 stražnikom, ki so jih našli zbrane, so obleko stergali, jih posamezne vlačili na pomôlje (balkon) mestne hiše, pred katero je puntarska druhal tulila. Pri vsakem so rabeljni se zaderli: „Ali ga hočete mertvega ali živega?“ In kakor je bil odgovor izmed družali, tako so svetovalca ali soldata vergli z višave — živega ali pa zaklanega. Vsa družal je spodaj še trupla mesarila in kosove na cipinih vlačila po mestu. Enega svetovalcev, Garcia, so potopili v petrolejsko kopel ter so živega sežgali. Glavarju civilne straže so na pomôlju glavo odsekali, jo izpraznili in jo kakor pipo na palico nassdili. Potem so zapalili in požgali čez 40 poslopij. (To je bolje, kaj ne gg. liberalci, kakor pa, če kaki „pater“ malo ojstro popridiga in pregrehe šiba?)

Med tem pa imajo v Madridu zopet novo ministertvo, ki bode toliko opravilo, kakor poprešnje. — Karolovci med tem napredujejo in mogoče je, da osvobodijo nesrečno deželo razdjanja in strahovitega klanja; 20. jul. so vzeli mesto Perpignan.

Razne naznanila. Iz Carigrada se sliši, da je turška vlada ondi v ječo djala mnogo rudečkarjev. — K Jezusovemu najsv. Sercu v „Père-le-Monial“ na Francoskem so vedne božje poti. Za mesec kimovec se ondi pričakuje veliko poslanstvo angleških katoličanov. — Na Španjskem karolovci gospodarijo zlasti na severu v Novari, Aragoniji, Galiciji, Burgos-u id. V Alcoy-u rudečkarji strašno razsajajo. Bojé se rudečkarske strahote, da bi se ne razlila delec po južnih krajih. Pravijo, da nekteri angleški konzuli so telegrafirali v London in prosili naglega posredovanja. To bi utegnilo pomagati; kdo vé, koliko ubozih ljudi bi sicer ti rudečkarski mesarji poklali, koliko mest in vasi požgali! Tudi Kartageno z zavetnikom imajo neki rudečkarji v oblasti. V Barceloni so neki ljudje ropotali zoper karliste; poglavar pa jim je rekel, da karlisti se ne premagajo z beganjem miru, ampak s tim, da jih gredo iskat na bojiša. — Nissero, eden naj lepših sporadiških otokov, je imel strašen potres. Skale in drevesa so bile metane v višavo. Zemlja se je odperla in vrela reka vode je bušknila iz nje ter je polje preplavila. —

Iz Ljubljane. Ostudno sleparstvo. Laibaherčin „Intelligenzblatt“ je občinstvu prinašal zaporedoma širokoustno naznanilo, kako bode neka „čudežna“ babura ljudém iz roke prerokovala njih preteklost, sedanost in prihodnost; pa da ima dar ljudi svariti pred nesrečo, ktera jim je odmenjena po zvezdah, pod katerimi so rojeni. — Res je bilo menda sleparij dokaj za nekatere šestice, celo preklicani „mizopleas“ da se je ponavljal, in trosilo se je sovraštvo v družinsko življenje, kakor večkrat pri takem kruhoborstvu, ki bi pač najprej samo sebi srečo napovedovalo in se pred nesrečo svarilo, ako bi kaj vedilo, in nebi ljudi za denar sleparilo. — In tišali so menda res civilni ljudje k baburi. Ali ni to živa satira za sedanjo dobo? Tisti časniki in ljudje, kteri celo „večne resnice“ za vraže psujejo, pa sami nar bolj kosmate vraže naznanujejo in k copernicam letajo!.. Sv. Cerkev vse take sleparije počenjati in pa se jih vdeleževati vsled 1. Božje zapovedi pod hudimi kaznimi prepoveduje. — Tudi tožijo, da je v kaki prodajalnici zopet večkrat kaj spotikljivega obešenega! Nekteri „omikanci“ brez ostudnost ne morejo živeti. Ni čudo, ker pohujšljivo jim je le to, kadar se pregreha v cerkvi šiba. —

— **Mašniško posvečenje** je v nedeljo zjutraj ob 7. — 3. avg. novi maši: ob 9. pri Francišk., in ob 10. v Uršul. cerkvi.

Iz Cerknice, 17. jul. — Čujte Slovenci, kake spake in laži trosijo „Narodovci“ o našem poštemem ljudstvu. V št. 156 je poročal „Narod“ o težki smerti neke ženske ter rekel, „da je malo časa pred služila pri dekanu“. Neka tercijska, pripoveduje dalje, hiti po konjsko ujzdo in ji jo natakne na vrat, in potem je „galopirala“ tje, kjer se kralj in berač bratita. Zares čudno je v naši okolici razširjena babjevera, da farovski kuharici (?), ako težko umira, se mora ujzda spote-nega konja na glavo natakni! Poduka, poduka več! Čuje se tudi, da nji, ki si je to prečudno ekspedicijo zmislila, je prepovedano mesec dni ne v cerkev in ne na pokopališče hoditi. Tudi to je čudna prikazen v 19. stoletji. — To je ob kratkem sporočilo v „Nar.“ Iz naslednjega pa sodite, koliko je v tem resnice.

Pét lét poprej je omenjena oseba služila pri poprešnjem gosp. dekanu. To blezo ni tako „malo časa vmes“. Kako pa je bilo z berzdo, ki naj bi si jo bil dopisnik sam nataknil na svoj lažnjivi jezik? Dozdaj ni védil noben človek tukaj od take vraže, le neka ženska, ki je v mestu „inteligencije“ prebila 15 mescev*), je nasvetovala berzdo iz papirja, ki naj se dene okoli nje, da bo potem precej umerla. Neka bébica jo res iz popirja izreže in pod zglavje vtakne, kjer so jo neki po smerti našli. — Ako bi dopisnik, ki duhovnom poduk priporočuje, sam bolj hodil k pridigam in naukom, bi se bil lahko prepričal, kako si duhovni prizadevajo vraže zatirati (ktere v novi dobi „inteligencija“ pase). Toda njemu ni mar za resnico, temuč le stika, kje bi se dalo kaj po duhovščini udariti. — Kar pravi o kazni une osebe, je tudi laž. Duhovščina je to še le zvedila, ko se je v časništvu sprožilo; kako bi toraj mogla kaznen napovedati?

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: P. č. g. Anton Vrečko, opat Celjski, je postal duhovni svetovalec Lavant. škofiji. Župnika sta postala čč. gg.: Vinc. Bizjak pri sv. Jederti blizo Laškega, in Blaž Trunk pri spodnji št.-Jungerti. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Juri Urbas v št.-Juri na Ščavnici; Jak. Korošak na Ponikvo; J. Nep. Kunej za I. v Slov. Bistrico; Jož. Masten v v Loče; Fr. Klinec v Sladkogoro; Karol Hribovšek za II. v Žavec; Fr. Zdolšek v Luče. Nameščeni so novoposvečeni čč. gg. mešniki: Ant. Ribas za II. v Gornjem gradu; Jan. Mlakar na Ljubnem; Jož. Kralj v št.-Vidu pri Planini, in Jan. Prešern za II. v št.-Jurji pod Rifnikom. Č. g. Jan. Govedič pride za kaplana k sv. Martinu pod Šelekom.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. G. Jan. Rozman 2 terdnjaka, t. j. 4 gl. star. den. v sr. Gnja. Nep. Jerajeva 5 gl. — Po g. V. Majerju 2 gl. — Dr. V.: Dominus subsannabit eos — 3 gl. v sr. — G. R. iz Pl. 1 gl. sr. — Po p. n. k. P. Urhu 50 kr. — 5 gold. s Černega verha nad Polh. gr. —

Za Kalvariija in cerkev s. Jožefa. G. Ant. Pintar 1 gl. Po g. Mih. Potočniku 43 gl.

Za katoličane med krivoverci na Severu. Iz Kamnika po preč. g. dekanu 11 gl. (Oddal v kn.-škof. pisarno. Vr.)

Za Bosno. Iz dekanije Ipavske: 1 zaboj stare cerkvene oprave. — G. M. K. na Slapu 5 gl.; — g. Z. N. na Planini 5 gl. Vse to po zbiratelju, okr. š. nadzorniku g. L. Hiti-ju. Vsim skupaj Bog plati! — Po g. Dolencu 2 gl. —

(Drugi darovi prihodnjič.)

*) Ne mara se je tu kaj naučila, kakor čarovka Adalgisa v Egiptu na korist „inteligenciji“ 19. stoletja? Vr.